

Opplegg til lesestund: *Else og forvandlinga*

av Elin Eika Bringa og Ella Okstad (ill.), Gyldendal 2026

TIPS:

- **La barna sitte i en halvsirkel foran deg.** Da kan alle se bildene i boka underveis i lesinga.
- **Lag en koffert eller boks** hvor du kan putte ting eller bilder som passer med boken du skal lese. Da kan dere snakke om disse tingene før dere begynner å lese.
- **Et lesestopp** er en pause du tar midt i lesinga. Det kan komme spontant, for eksempel når barna har et spørsmål eller oppdager noe i et bilde, eller det kan være planlagt av deg som leser høyt. Da kan dere snakke om det som skjer i boka sammen.

FØR LESING

- **Forslag til ting du som voksen kan legge i en fortellerkoffert eller boks (se tips over):** noe stort og noe lite - for eksempel en lekemus og en leke-elefant.
- **Snakk sammen:**
 - Hva går an? Vet dere om noe som forvandler seg og blir noe helt annet? (For eksempel kan en larve bli til en sommerfugl, ulike egg kan bli veldig mange forskjellige fugler og dyr, ulike knopper kan bli til blomster eller blad.)
 - Hva kan et frø forvandle seg til?
 - Går det an for en mus å bli forvandlet til en elefant? Går det an for en elefant å bli forvandlet til en mus?
 - Hvis du skulle bli tryllet om til noe helt annet, hva ville du valgt? Hvorfor?

Deretter går det an å finne fram boka.

- **Se sammen på bokas omslag og snakk om hva dere ser:**

Se på forsiden sammen.

- Hva legger dere merke til på forsiden? (La barna beskrive hva de ser.)
- Kan noen lese hva boka heter? (Les selv hvis ingen av barna vil.)
- Hva er en forvandling? Hva kan skje hvis noen blir forvandlet?
- Kanskje det står noe om det på baksiden av boka?

Les baksideteksten:

- Hva er en forventning? Hva betyr det at forventninger hoper seg opp?
- Hva tror dere mammaen til Else maser om at hun skal gjøre?
- Lag en liste sammen over vanlige ting mammaer og pappaer kan mase om.

UNDERVEIS: LESESTOPP OG SPØRSMÅL

Til alle lesestopp: Hva ser dere i bildet? Hva tror dere kommer til å skje videre?

NB! Lesestoppene er bare forslag. Noen ganger kan det være fint å lese hele boka gjennom først uten å stoppe, og deretter gå tilbake å samtale om noen av oppslagene.

Oppslag 1-2: Mamma maser og sier noe dumt

- Hva er det mamma maser om at Else må gjøre og klare?
- Hva betyr å skjerpe seg?
- Hvorfor tror dere mamma sier «Om du ikkje skjerpar deg så får du berre flytte!»?
- Hvordan ser Else ut i ansiktet? Går det an å se på ansiktet hva hun tenker eller føler?

Oppslag 3-5: Hva skjer inni Else?

- Hva skjer med Else? Se på bildet der et er tegnet mange dyr inni henne. Hvordan ser det ut som hun har det? Hva står det i teksten om hvordan det kjennes ut inni henne?
- På det neste bildet har hodet hennes blitt kjempestort. Hva tror dere skjer?

Oppslag 6-7: Når hodet blir en klode

- Hva har skjedd med Else?
- Hva gjør og sier mamma når Elses hode har blitt så stort?

Oppslag 8-10: Når beina blir elefantbein

- Hvordan går det når Else har sovet litt?
- Hva gjør mamma? Hva skjer med beina til Else?
- Hvordan tror dere det er å ha elefantføtter?

Oppslag 11-13: Når Else blir til en bille

- Hva skjer når elefantføttene blir borte og Else har hvilt litt? Hva blir hun forvandlet til?
- Hvem redder Else fra katten?

Oppslag 14-15: Bille-Else vil flytte

- Hvorfor tror dere Bille-Else gjemmer seg på gulvet og sier at hun vil flytte?
- Hva sier mamma når Else sier hun vil flytte?
- Hva mener mamma når hun sier «Eg meinte ikkje det eg sa idet eg stod og messa, det ramla berre ut av meg fordi eg var så stressa»?
- Hvordan tror dere det går?

Oppslag 16-17: Else sier hva hun mener

- Hva sier Else til mamma?
- Hva mener Else når hun sier at å lytte skjer med hjertet og ikke med øret?
- Hvorfor tror dere Else synes det går saktere når mamma maser?
- Hva tenker dere kan vært bedre enn å mase?
- Hva kan mamma si eller gjøre når hun trenger hjelp med noe?

Oppslag 18: Else blir stor igjen

- Hvorfor tror dere Else blir stor igjen? Hva står det om det i teksten?

Oppslag 19-20: Else, mamma og pappa sammen

- Hvordan har Else det med mamma og pappa nå? Hva gjør de?
- Hva tenker dere er fint å gjøre for mamma og pappa og Else framover?

Etter at hele boka er lest ferdig:

- Hva liker dere med denne boka? Hvorfor?
- Hvorfor tror dere forfatteren og illustratøren har skrevet og tegnet denne boka?

ETTER LESING

A) Mimelek: Forvandlingsmaskinen

Lag et avlukke, for eksempel ved å bruke et teppe, en pappeske eller lignende.

1. Et barn trekker en lapp og mimer det som står på lappen. Her kan den voksne hjelpe til med å lese hvis barnet ikke har knekt lesekoden. Lappene kan dere som gruppe lage sammen, eller du som er voksen kan lage dem på forhånd. På lappene kan det for eksempel stå:

- ulike dyr: katt, slange, elefant
- et tre
- en popstjerne
- en konge
- vind

2. Barnet, som er i rolle, skal så inn i forvandlingsmaskinen og trekke en ny lapp. Der står det hva hen skal forvandles til, for eksempel:

- ulike dyr: frosk, gris, bille, skilpadde
- en robot
- en sommerfugl
- en hai
- en drage
- en maler
- et troll

3. Barnet skal mime hele forvandlingen sakte: først mime det som står på den første lappen og langsomt forvandle seg til det som står på lappen fra forvandlingsmaskinen. Gruppa ser på og snakker sammen om:

- Hvordan beveger kroppen seg først?
- Hva skjer underveis?
- Hvordan beveger den nye figuren seg?

Gruppa gjetter både hva barnet var først og hva det er blitt til.

B) Hvem maser om hva hjemme?

Skriv eller tegn på lapper vanlige ting som mammaer, pappaer og barn maser om hjemme. Hvert barn kan lage én eller flere lapper, eller to og to kan laga sammen. Legg ut et hoppetau. Snakk sammen: Hva pleier voksne å mase om? Hva pleier du selv eller søsknene dine å mase om? Hvilke ting kan både voksne og barn mase om?

La barna plassere lappene på hoppetauet én og én. Alle sier hva de har tegnet og skrevet, og skal også si hvorfor de plasserer lappen der de plasserer den:

Barn ← Både barn og voksne Voksne →

Når alle har lagt på lapper: Snakk om ett og ett forslag. Passer forslaget bare på ett sted, eller på flere?

Alternative kategorier

Plasser lappene på nytt, med utgangspunkt i kategoriene under.

Mest kjedelig/tar lang tid ← Minst kjedelig/tar kort tid →

Når alle har lagt på lapper: Snakk sammen. Hvordan kan ting som blir mast om, bli morsomt?

C) Hvordan er det best å rydde?

Del inn barna i grupper. Alle på gruppa henter seg fem ting hver fra der dere er — ute i skolegården, i skogen eller i et rom. Eventuelt kan du som voksen ha en eske med ulike ting.

Oppgave 1: Hvordan ville dere sortere tingene i:

- tre kategorier?
- fire kategorier?
- fem kategorier?

Snakk sammen: Hvorfor delte dere inn som dere gjorde?

Oppgave 2: Bruk tingene og sorter dem etter størrelse.

Snakk sammen: Hvilke kriterier sorterte dere etter?

I oppgavene over og samtalen etterpå kan dere som er voksne støtte med å bruke ulike begreper både når det gjelder form, størrelse, tyngde, lengde, farge, myk/hard osv.

Opplegget er laget av Toril Hægeland, universitetslektor ved OsloMet, 2026.